



Cont cec postal No. 40051  
Póstai csekkszla

# Librăria LEPAGE CLUJ

KÖNYVKERESKEDÉS BUCHHANDLUNG NOTE MUZICALE  
STR. MATIA I. ZENEMŰ RAKTÁR

Ramburs — (Utánvét): — Lei — b.

Lei b

*On.*

*Biblioteca Universitatii*

*Cluj*

Cărți literare  
50% reducere

Sz. J. iv.: Irányvonalak.

Sz. M. iv.: A sport, mint társadalmi  
mozgatóerő.

B. O. iv.: A szabadkőművesség helye korunk  
általános válságában.

Belsődi szabadkőművesség.

Hírek a nagyvilágból

Br.: M. Sz.: Sport, als Bewegungskraft  
der Gesellschaft

Br.: O. B.: Die Rolle der Freimaurerei in der  
allgemeinen Krise unserer Zeit.

Die Freimaurerei im Inlande.

Nachrichten.

# MUNKANAPTAR

**A Romániai Nemzeti Nagypáholy Jánosrendi Szövetségének védelme alatt dolgozó t. és t. páholyok munkarendje**

## Unio

Cluj—Kolozsvár keletén. Helyiség: Str. Baba Novac 3. — Munkanapjai: Minden hó első és harmadik szerdáján este 8 óraker. Páros szerdákön értekezlet — Profáncim: Zipszer Alajos str. Baba Novac 3.

## Aurora

Braşov—Brassó keletén. Helyisége: Str. Principele Carol 9. — Munkanapjai: Minden második hétfő este 9 óraker. Közbeeső hétfőn értekezlet — Profáncim: Kovács Lajos unit. elkész, Prundul Rozelor 10.

## Traian

Braşov—Brassó keletén. Helyisége: str. Principele Carol 9. — Munkanapjai: Minden szerdán este 8 óraker. — Profáncim: dr. Ioan Hozan Str. Reg. Carol No. 56.

## Zu den drei Säulen

Braşov—Brassó keletén. Helyisége: Strada Noua 27. — Munkanapjai: Minden kedden este 8 óraker. Profán cim: Ludovic Servacius, ny. subprefect, Braşov.

## Concordia

Arad keletén. Helyisége: Bulv. Gen. Dragalina 30. — Munkanapjai: Minden csütörtökön este fél 9 óraker. — Profán cim: Dr. Szöllősi Zsigmond ügyvéd, Arad, Str. Regina Maria 3.

## Bethlen Gábor

Târgu-Mureş—Marosvásárhely keletén. Helyisége: Str. Ştefan cel Mare 83. — Munka-

napjai: Minden hó első és harmadik hétfőjén este 8 óraker. — Profáncim: Dr. Péterfi István orvos, Piaţa Reg. Ferdinand 32.

## Bihar

Egyben közlöm, hogy a Bihar páholy profán címe a jövőben: Dr. Meer Samu, Bulv. Reg-Ferdinand 10. amit szintén kérünk a Testvériségben helyesbiteni.

Oradea, 1933 aug. 9.

## Pax

Timişoara—Temesvár keletén. — Helyisége: Bulv. Reg. Ferdinand, Palatul Lloyd — Lloyd palota. — Munkanapjai: Minden hó második és negyedik hétfőjén este 8 óraker. Páratlan hétfőkön tiszti értekezlet. — Profán cim: Balázs Lajos ny. vasuti főfelügyelő, Timişoara, IV. Str. Joffre 12. Magántűgy.

## Die Arbeit

Bucureşti—Bukarest keletén. Helyisége: A nagypáholy str. Câmpineanu 45 szám alatti helyiségben dolgozik. — Munkanapjai: Minden hétfőn este 9 óraker. A hó első hétfőjén értekezlet. — Profán cim: Ernst Heitz, Direktor der „Otelul Böhler“, Bucureşti, I. B-dul Domniţei 1.

**Kölcsey** (Satumare—Szatmár),

**Tisza** (Sighetul-Máramarossziget) és

**Hunyad** (Deva—Déva) átszervezés alatt.

## Szabadkőműves-irodalom

Lennhoff Eugen: Die Freimaurer. Ihre Geschichte. Organisation und ihr heutiges Wirken, 476 Seiten und 107 Bilder.

Brosch. Rm. 14.—, Ganzleinen Rm. 17.—

Gaston Martin: Le Franc = Maçonnerie Frs. 12.—

O. Caspari: Die Bedeutung des Freimaurertums V. Ungar B.

A. Daiber: Elf Jahre Freimaurer (Logen Geheimnisse) Rm. 1.—

Geischer: Die Freimaurerei, ihr Wesen und Wirken Rm. 1.—

Hornfeffer: Die Freimaurerei Rm. 1.20

Keller: Die Freimaurerei aus „Natur und Geisteswelt“ Rm. 2.—

Neumann: Die Freimaurerei Rm. 1.20

L. de Ponciu: Hinter den Kulissen

I. Das Freimaurertum der Revolution Rm. 3.5)

II. Judentum und Weltumsturz Rm. 4.—

Schwarz—Bostonitsch: Die Freimaurerei

Ihr Ursprung, ihr Geheimnisse, ihr Wirken-illust. Rm. 720.

Das Geheimnis des Freimaurers von einem Bruder Meister Rm. 5.—

Leadbeater: Das Verborgene Leben in der Freimaurerei Rm. 15.—

Heimichen: Die Grundgedanken der Freimaurerei im Lichte der Philosophie Rm. 5.60

Kurt Reichl: Blaubeuch der Welt freimaurerei

Az itt felsorolt művek megrendelhetők a „Testvériség“ kiadóhivatala utján.

# Kiadó

# TESTVÉRISÉG

KÉZIRAT SZABADKÖMŰVESEK SZÁMÁRA

B.O. tv.:

## NŐVÉRMUNKÁN

Nővéreim, a szentély, melyben állunk,  
e tébolyult föld egyik végső kincse,  
hős kísérlet, hogy az ember az embert  
igaz, jószándékú festvérnek tekintse,  
apró, gyenge mécses a vad sötétségben,  
mibe ingó fénye hogyha beleveszne,  
örökre lehull tán a legszentebb bázis:  
a lelkünkben izzó ezer tiszta eszme.

Soha úgy, mint mostan, nem volt szükség arra,  
hogy gyöngéd kezetek kezünket megfogja,  
hiszen együtt vagyunk, kikben él az Ember,  
riasztó rémeknek elátkozott foglya;  
a kaleidoszkóp-nő, aki ma kinnt ágál,  
nem jó rá, hogy véle álmokat beváltunk:  
nekünk csak a tiszta, nyílthomlokú asszony  
lehet a harcunkban méltó, igaz társunk!

Tudom, kik itt vagytok, mind ott hordozátok  
a lelketek mélyén az aranylegendát,  
mely zenélőn, halkan bennünket s mivélünk  
az eszményeinket szebb világba ment át;  
a Bennetek égő néma heroizmust  
nyujtsátok felénk, ha megtorpanni láttok,  
hiszen nagyon sokszor kerülget bennünket  
a mindent elsöprő vad, fekete átok,



Nővéreim, a szentély, melyben állunk,  
a tébolyult föld egyik végső kincse,  
méltó reá, hogy anyás, hü kezetek  
a Jó virágával tele=telehintse;  
magasztos munkánkban minden szent hatalmak  
— hiszen őket védjük — segédkezni fognak,  
s én most az Asszonyom áldott, dús szívéen át  
kezet csókolok itt Mindannyiatoknak, . .

---

---

# IRÁNYVONALAK

— Előadói jelentés az Unio □ kulturbizottságának  
programm-megállapító munkájáról —

Kulturbizottságunk, melyre az elmúlt munkaév befejeztével az új munkaévi programjának összeállítását rábízta, elvégezte munkáját. Főm. t-ünk évnyitójában nagy vonalakban ismertette már a kidolgozott programot. Azonban ez a program önmagában nagyon keveset mond: néhány előadó nevét és néhány előadás címét tartalmazza mindössze. Bizottságunk megbeszélései ennél sokkal eredményesebbek voltak. Felmérték szövetségünk és páholyunk jelenlegi helyzetét úgy belső, mint külső vonatkozásokban s azokat a feladatokat igyekeztek pontosan körvonalazni, melyek mai helyzetünkben is elvégezhetőek előrelátható kudarok nélkül úgy, hogy ezáltal belső összetartásunk érzése és kifelé ható ereje fokozódjék. Atmoszféra alakult ki ezeken a megbeszéléseken, termékeny és megtermékenyítő légkör, melynek áramát szükségesnek látszik e szentély falai közé is bevezetni, hogy aztán idebenn is megtermékenyítő erővel dolgozzék tovább.

Első tanácskozásunk idején ö.k.: kel.: be költözött tb. főm.: t-ünk elmulásának hangulata uralkodott a bizottság tagjain. Valaki mondotta akkor, hogy Mezey Sándort talán nem is a kérlelhetetlen és kivédhetetlen befelegség ragadta ki sorainkból, de inkább finom idegzetének végzetes rádöbbenése a mindnyájunkat körülvevő és egyre intenzivebb szagokat árasztó egyetemes rothadásra. Kétségek támadtak bennünk, hogy lesz-e elegendő erőnk kimenteni magunkat az általános romlásból, ha az ő világitó bölcsessége sem bizonyult elegendőnek az immár torunkig érő áradat feltartóztatására? Úgy éreztük akkor, hogy mindnyájunknak össze kell szednünk minden maradék erőnket, mert ebben a harcban a ránkzuduló veszedelmek nem fogják kérdezni, ki állott közülünk az első és ki az utolsó sorban. Ez a harc mindnyájunk ellen fő s legfőként a szks gondolat ellen, melynek épen kiegyenlítő, megbékítő, felemelő és megszépítő főrekvései állanak utjában az elkülönülést, a kizárólagosságot, az önistenítést egyedül üdvözítőnek hirdető mai világrámlatoknak. A szks lelkületnek kellőképen meggedzve kell tehát készenállnia minden nap az őt sarkaiból kiforgatni akaró támodásokra.

Nem a szervezeti összeomlás veszedelmétől féltettük szövetségünket. Az igazi veszedelem nem a jobb és baloldali szélsőségek halálra szorító ölelésében fenyeget. A veszedelem itt van mibennünk, akik kétségekkel viaskodunk álmatlan éjszakákon, melyeket divatos világrámlatok hintenek el a szkség céljai és létje

gosultsága felől. Ugy rendelkezte a sors, hogy a történelem során talán éppen a mi nemzedékünknek kell legtovább csiszolnia a durva követ, mert a legdurvább kő, *a legjobb elvadult ember megmunkálása nekünk jutott osztályrészül*. S ebben a néha már-már megalázó, de legtöbbször mégis fölemelő munkában vessünk egy tekintetet a biztató világosság felé is. Ezt a világosságot ezekben a kétségdulta napokon S. L. h. nagym. t-ünk és a *Zu den drei Säulen* tp-unk küldötte felénk, mert a legnagyobb próbát éppen öneki és vele egy műhelyben dolgozó száz tt-einknek kellett kiállani. Új utakra lépő fajtestvéreik mellüknek szegeztek a kérdést: választanotok kell, szkszek maradtok-e vagy németek? És ők nyíltan hitvallást tettek szkségük mellett azzal, hogy senki sem vonhatja meg tőlük a jogot, hogy jobb németek legyenek és maradjanak az elvakult sovínisztáknál. (Ít az előadó t. indítványozta, hogy ezért a magatartásért táblában üdvözölje a p S. L. h. nagym. t-t és a *Zu den drei Säulen* p-t, ami azóta meg is történt).

Ebben a hangulatban rá kellett eszmélnünk, hogy a szks gondolat e pillanatban *nem aktiv közéletformáló erő*, ám ez még nem ok arra, hogy magunkat elejtve a kir. művészet kalapácsát is kiejtsük kezünkéből. Meg kell erősítenünk inkább a kalapácsot tartó kezeket s e megerősítést önmagunkon kezdve ki kell sugározni a társadalomra s fel kell készítenünk így magunkat azokra az időkre, melyekben a külső építőmunkában ismét erős szks kezekre lesz szükség.

Három tennivaló jegecesedett ki a bizottság előtt:

1. Sokkal alaposabban meg kell ismernünk egymást, mint ma ismerjük. Tudnunk kell pontosan, hogy ki kicsoda, hogy kire miben és milyen mértékben számíthatunk, mert, majd egy külső aktivitás pillanatában nem lesz időnk mindenkinek lámpást tartani a szemébe.

2. Sokkal szorosabbra kell fűznünk a tt-i láncot, gyakoribb érintkezés, az eszmék sürűbb és intímebb kicserélése, családi és baráti kapcsolatok elmélyítése révén. Az időknak kicsiny, de annál összetartóbb, erős seregre van szüksége, mely a próbatétel napjaiban nem riad szét az első szélfúvásra s nem áll át az ellenfélhez az erőszak fenyegetéseire vagy a csalogató jobb konc reményében.

3. Mindezekből folyik, hogy a *haladás fáklyáját pillanatra sem szabad kiejteni kezünkéből*. Folyon tanulniunk és tanítanunk kell, hogy lépést tudjunk tartani az idők követelményeivel, hogy tisztában legyünk mindazzal, amire a mi körünkön kívülállók építenek, de tisztában azzal is: hogyan építenénk mi, ha a kötelesség az építőállványokhoz parancsolna.

\* \* \*

A magunk és az egymást megismerés legjobb módjának a tanoncvallomások bevezetését ítéltük. Rendtartásaink eddig a fokemelés eldöntésénél beérték azzal, ha a fokemelésre kiszemelt tv alkotmányos kötelezettségeinek eleget tett, azaz legalább félévét eltöltött valamely fokban, bizonyos minimális számban látogatta a páholyunkát és anyagi kötelezettségeinek a páhollyal szemben eleget tett. De nem kérdeztük meg még eddig senkitől: ki vagy te és mi lakik benned? Mi a kereső előtt őszintén feltárjuk magunkat, szervezetünk alapelveit, ismertető jeleinket, de honnan tudjuk meg, hogy ki az az ember, akinek ennyi bizalmat előlegezünk, sőt megkérdése nélkül magasabb fokok elérésére is érdemesnek ítéltünk? Gyónjon meg előttünk valamennyi tanonc tvérük. Nem az erényeire és bűneire vagyunk kíváncsiak, hanem *életeszményeire*, melyek őt közénk vezették s velünk

együtt akarják továbbvezetni a magunk elé kiszabott uton. Nem akarunk senkinek a lelkében vájkálni, nem akarunk kellő penitenciák után feloldozó papi hatalmat gyakorolni fölöttük, de bizonyos idő elteltével látni akarjuk, *mit kapott tőlünk* ez az ember és *milyen többletet hozott* közénk, aminek esetleg közösségünk hasznát vehetné a további munkában. Nem szabad visszariadnunk a legszubjektivebb természetű vallomások elmondásától és meghallgatásától sem. Hát hol tárhatnók ki magunkat nagyobb bizalommal, mint lélek szerinti ti-eink körében? Kiknek mondhatnánk el gyötörő kétségeinket, kiktől várhatnánk utbaigazítást lelki válságainkban. Az ilyen nyilvános gyónás megszabadít és fölemel életterheink alól. Jót teszünk azzal is, akit meghallgatunk és hasznosat közösségünk szempontjából, mert *megismerünk egy embert*. Olyannak, amilyen. S még ha talán nem is lesz száz százalékosan őszinte a vallomás, az is nyereség ügyünkre, mert megtudjuk, megérezzük, hogy nem százszázalékosan őszinte karakterrel állunk szemközt. Az igazságot nem kell mindig kimondani, az igazság anélkül is mindig elárulja magát. Elővillan, mint folytatott tüzi parázs a legvastagabban ráhavazott hamuréteg alól is. Igaz, hogy vannak jó előadók és rossz előadók. Vannak erősebbek és gyöngébbek mondanivalóik megkoncipálásában. Mi egyforma szívvel halgatjuk meg mindeket. Nem a formán mulik a lényeg, ha a forma legtöbbször lényegyet takar is. De ha valaki nem bizik előadó képességeiben és más formát szeretne választani vallomásának, fogadjunk el tőle szociális téren végzett eredményeket is. Ha valaki ötven éhező gyermek ebédjét megszervezi nekünk egy téli szezonra: kell-e ennél beszédesebb tanoncvallomás? Ha valaki odakinn társadalmi egyesületet vezet a helyes uton s erről számol be nekünk, mi nyugodtan kiállíthatjuk a bizonyítványt, hogy felsőbb osztályba léphet, mert kőműves rátermettségéről így is bizonytságot tett.

Ragaszkodjunk e határozatunkhoz <sup>\*</sup>mindjárt <sup>\*</sup>második főprogrampontunk <sup>\*</sup>érdekében is. Akik nem ismerik egymást, hogy kerülhetnének bizalmasabb baráti, hát még testvéri viszonyba egymással? És ezeken a meghittebb szálakon épülhet csak fel további vonatkozásokban a család és család, felekezet és felekezet, nemzet és nemzet, bensőségebb viszonya. Kinn a profán társadalomban minden főrekvés árkokon doigozik, melyek családokat, felekezeteket, nemzeteket mentől alaposabban elválasszanak egymástól. Emberileg elképzelhetetlen, hogy ezeknek a főrekvéseknek a hatása még a legharmónikusabb páholyéletet is meg ne fertőzze idővel. Szentélyünknek és vakolótermünknek kell a frontok közötti szabad térséggé válniok, ahol azok találkoznak, akik tudják magukat tenni az árkok előitéletein, az embertestvérek közötti béke szolgálatában. Nagy példák után kell igazodnunk, akiknek szks élete felülemelkedett a múltban ezeken a mesterséges határvonalakon. Kikerestünk egy magyar, egy német, egy román és egy zsidó nagyemlékű szkst, életük és munkásságuk ismertetésével ti-eket biztunk meg, hogy mindnyájunk előtt nyilvánvalóvá legyen: az igazi nagyság nem határolódik el fajokra, nemzetekre és felekezetekre, az *igazi nagyság emberi adottság, mely felé mindnyájunknak egyformán, egymás megbecsülésével törekednünk kell.* A társadalmi érintkezés elmélyítésére pedig kidolgoztuk a kötelező, de a ti-eket minálisan megterhelő vakolások tervezetét s mindjárt a szezon elejére nővérmunkát irtunk ki, hogy nővéreinkkel is megbeszéljük a családi és társadalmi érintkezés elmélyítésének módjait.

\*\*\*

Ami a haladás további szolgálatát illeti, ebben csak járt utakat követhetünk. Előadásokat irtunk ki korszerű kérdésekről, melyek a legujabb tudományos ered-

mények megvilágításában kerüljenek a ft elé. Vállaljuk ezekért az előadásokért a sokat hangoztatott „önképzőkör“ vádját. Csak azt akartuk elérni, hogy ez az „önképzőkör“ *nívós legyen*. Az igazi haladás vonala nem jobbra és nem balra vezet, hanem előre és fölfelé. Előbb önmagunkat kell fölcmelelnünk, hogy aztán másokat is fölemelhessünk. A szkség csak úgy szerezheti vissza vezető szerepét, ha a tagjai minden irányban tájékozottak lesznek, ha a felvilágosodás terén egyvonaltalban fejlődik tovább a páholy élet a profán haladás eszméivel. Majd az igaz szks lelkület adja meg nekünk azt a pluszt, mellyel a vezető szerep önként a kezeinkbe esik. Még kevés is az időnk, hogy a magunk elé kitűzött feladatok érdekében — melyeket szociális bizottságunk programja még növelni fog, — modját ejtsük az elmaradhatatlan önképzésnek is. Ezért csak a legfontosabb korszerű kérdések megbeszélését fűztük ki s hogy annál alaposabb munkát végezhesünk, az előadások fölötti vitát a vakolásokon is folytatni fogjuk.

Míndezek csak igen hézagos ismertetését adják a gondolatmenetnek, melyre idei kulturális programunk épült. De ha sikerült érzékeltetnem a szellemet, mely e program összeállításánál a bizottságot áthatotta és vezette, hiszem, hogy termékenny munkát fogunk végezni idebenn is, ebben a munkaévben is. Sz. J.

## A sport, mint társadalmi mozgató erő

lfj. Sz. M. tv.: előadása az Unio □ november 8.-i munkáján

Engedjétek meg, hogy visszafelé forgassam egy kissé az időknék kerekét és vigyelek vissza Titeket 1928-ba. Augusztus eleje van. Az amsterdami stadion építő munkálatait befejezték és máris nyüzsgő a város a világ minden tájáról idősereglett sportemberek sugárzó, fiszta és küzdeni vágyó tekintetétől. A kis Hollandia olyan, mint egy nagy, megvadult hangyaboly: mindenki hangos, mindenki reménykedő, mindenki félt valakit és mindenki reszket nemzetének esetleges dicsőségéért. Mikor belecsöppentem ebbe a modern Babylonba, önkéntelenül is eszembe jutott, hogy milyen hatalmas erő, milyen kiszámíthatatlan energiák forrása és milyen mélyre kiható megmozdulása a világ összes kulturnemzeteinek ez a fogalom: sport. A hatalmas, mintegy ötvenezer embert befogadó stadionban ember-ember hátán, kimeredt szemekkel, lélekzetviyszafajtva figyelni a nemzetek legjobbjainak nemes vetélkedését és amikor egy-egy versenyszám végetért: megmozdulnak a tenyerek és zúgó tapsviharral adóznak a nézők az új világbajnokoknak. Megszólal a megafon rekedt hangja, az eredményt kihirdetik, felröppen az olimpiai dicsőséget jelentő nemzet zászlaja és ezer meg ezer ember vigyáz állásban, örömmel és sokszor könnyezve, néma áhitattal hallgatja a győztes ifjú nemzetének himnuszát. S mikor hazajöttem, s amikor láttam ismét az ifthoni elhanyagolt állapotokat a sportkultúra terén, mikor láttam, hogy az ifjuság nevelése körül továbbra is épen olyan nagy mulasztások történnek, mint azelőtt, mikor tapasztalnom kellett, hogy minálunk nem elsőrendű, hanem csak ötöd, vagy hatodrendű kérdés a sport és a testnevelés ügye: újra elkezdtem dolgozni és agitálni, hogyha letelik az új négy esztendő és újra meggyújtják az olimpiai tüzet, mikor ismét kiengednek a postagalambok ezreit, hogy vigyék hírül a világ összes népeinek, hogy megkezdődött a



nemzetek testvériességének nagy ünnepe: talán ott leszünk mi is, talán minket is észre fognak venni, talán részünkre is terem majd olimpiai babér. Sajnos, le kellett mondanunk, hogy ottan láthassuk Románia ifjuságát. — Időközben felköttem a szkevek inaskötényét és igyekeztem a durva kövön dolgozni csendben, figyelve, zajtalanul és várva és reménykedve, hogy csak fel fog csendülni e szentély falai között is ez a kis szó: sport, hogy akad majd valaki, aki valamelyes sportkérdést, avagy problémát felvet — azonban hiába vártam, hiába reménykedtem, mégis csak nekem kellett kezdeményezőként vállalkoznom egy oly kérdésre, amelyhez még eddig senki hozzá nem nyúlt. Ez nem akar senkivel szemben sem szemrehányás lenni, mert belátom, nem volt még, aki ezt a témát megpendítse, de azért vagyunk mi itt fiatal inasok és legények, hogy társadalmi be rendezkedésünk olyan kérdéseivel is foglalkozunk, melyek épen olyan aktuális és megoldásokra váró problémák, mint társadalmunk itten már minden oldalról részletesen tárgyalt kérdései. Igyekezni fogok lehetőleg röviden és tömören beszélni.

A magyar nemzeti sporttörténelem egyik legelhivatottabb munkása: Siklóssy László dr. „A magyar sport ezer éve” című művében a sport fogalmát a következőképen határozza meg:

„A sport az a játék, amely egyoldalú hivatásunkat kiegészíti és egyéniségünket a tökéletesség felé viszi.” Ez a meghatározás Siklóssy szerint, megfelel az új angol felfogásnak, amennyiben az angol sport szó játékkedvetlést, röviden játékot jelent. Siklóssy elkülöníti a lélek sportját a test sportjától és külön osztályokba sorolja a szellemi, valamint a testi sportokat. Általánossá vált azonban, hogy a szellemi játékokat nem sorolják a sport fogalma alá és a sport szó alatt kizárólag testi sportot értünk. A sport fogalmának bővebb elemzésébe nem akarok belemerülni, hanem inkább rövid történeti visszapillantást teszek, hogy különböző időkben a sporttörténelem különböző népeinél a sport mennyire volt társadalmi mozgató erő.

A modern sportoknak, melyek Európából kiindulva meghódították az egész világot, ősi eredete van és ezeknek felkutatásával és rendszerbe szedésével ma már egy egészen külön álló tudomány: a sporttörténetírás foglalkozik. — Egy tény: minden kor és minden népfaj sportolt, azonban a sport fejlődése és az általános műveltség előrehaladása szoros összefüggésben vannak egymással és a sport elsőrangú fokmérője az egyes népek kulturájának.

A legősibb kulturnép sportjáról nincsenek írott emlékeink, csak a képzőművészeti alkotások tanuskodnak arról, hogy már az *egyiptomiak* is sportoltak. Az ókori művész fenmaradt alkotásaiból azt is láthatjuk, hogy az egyén sportjának szolgálatában állott, tárgyait nem a tömegsport szemléletéből merítette, sport figurái a vadászattal, lovasjátékokkal, birkózással, tornával, labdajátékokkal és vívásal foglalkoznak, melyeket csak a gazdagok üzhettek az „Istenek, királyok és papok” országában.

A *babiloniak* és *asszirok* képzőművészete már nem olyan gazdag, ellenben a *perzsáknál* már írott emlékeit is találhatjuk az akkori idők sportkulturájának. Ők már versenyeket is rendeztek és a győzteseket díjazták is. Azonban még a perzsáknál sem volt a sport a tömeges szórakozása, hanem csak a kiváltságosok kedvtelése.

A *zsidóknál* sem lehet még tömegsportról beszélni és ha a Ótestamentumot lapozzuk, csak egyes sport epizódokkal találkozunk. A sport egyetemessé és intézménnyé a *görögöknél* fejlődött ki először s ezáltal a görögök a sportban világjelentőségre tettek szert. Ez a sport nem pusztult el az alkotójával, hanem felköl-



főzött az Olymposra, ahol az emberiség ideáljai örök életüket élik, és korunkban újra testet öltött, hogy bőven osztogathassa áldásait. A görögök, a mai modern sportkultúra megalapítói, mert egyik nép sem gyakorolt olyan hatást a mai sportkultúra kialakulására, mint az ókori görög nemzet. A görögöknél a sport nem kedvtelés, vagy magánügy volt, hanem valami szent dolog, mely a vallásból fejlődött és ezzel mindvégig szoros kapcsolatban maradt. „Sporttal ünnepelni, sporttal tisztelni az istenséget, eredeti görög gondolat”, mondja Pálffy György egyik munkájában, mert az öntudatos állami élet kifejlődése után önmagától kinálkozott fel a vallás szolgálatában álló sport az állami élet megerősítésére. S itt bekapcsolódott az állami lét parancsoló érdeke: a katonai kiképzés szükségessége. Tehát már nem volt a sport a kiválasztottak egyéni kedvtelése, hanem a tömegek mozgatója és mint ilyen, döntő jelentőséget nyert a nevelésben és ezzel a görög férfi-ideál kialakulásában. — Törekvéseiket siker koronázta és erre a legbeszédesebb tény a görög szobrászművészet fejlettsége, melyet a sport szemléletének köszönhet, s amely a főkéletes test szemléletéből merített ihletet az alkotásra.

Nemcsak a szobrászatra volt nagy hatással a görög sport fejlődése, hanem az orvostudomány kialakulására is, amikor is a gimnáziumokban meztelenkedő ifjúságon tanulmányozták a test vonalait. — Közismert, hogy a görög művészetre is nagy hatással volt a sport fejlődése és Homerosztól elkezdve minden körülményben megtaláljuk a versenyek dicsőítését és a győzelmi dalokat. — A sport nagy hatással volt az építészetre is és alkalmat nyújtott a stadionok és gimnáziumok építésére. — Mi sem bizonyítja jobban a sport nagy hatását, minthogy a szónokok és bölcselők sem állalották a sportteljesítményeket méltóan megvitatni. — Az örökké torzalkodó kis görög nemzetségek idővel áttették harcaikat a stadionokba és ezáltal közelebb hozták az egész nemzetet egymáshoz és igyekeztek kialakítani egy egységes államot. Szóval itt találkozhatunk először a sportoknak a társadalomra tett jótékony hatásával, mikor a harcok mezejét otthagyták és nemes vértelkedésben igyekeztek az egyes nemzetségek, városok és tartományok közötti ellentéteket a dicsőség balsamával meggyógyítani.

A rómaiak a görögök révén ismerkedtek meg a sportokkal, de sohasem tudtak felmelegedni ezek iránt. Az igazi római nem sportolt, hanem fanatikus nézője maradt mindig a sportoknak és azt lehet mondani, hogy a professzionista sport ókori kifejlesztői voltak akkor, mikor az isteni nép jelenlétében a császárok megjutalmazták a győztes gladiátorokat: S azokban az amfiteátrumokban, ahol még nemrég a győztes gladiátornak tapsolt a nép, végezték ki ugyanezen nép jelenlétében a sportokat is, amikor már a porondon keresztényeket téptek szét vadállataikkal.

Az a páratlanul nagy sportkultúra, amit az ókori népeknél találunk, teljesen elhomályosul a középkorban, amikor nem beszélhetünk másról, csak nemesi és katonai sportról, melybe csak némi változatosságot hoztak a héberkorba rendezett lovagi tornák.

A renaissance kor a sportok fejlődésében is jelentős volt és a humanisták nyomdokain vissza-vissza tér a görög sportkultúra ideáljára.

Az újkor hajnalán az angolok veszik át a sportkultúra irányítását és igyekeztek, hogy az ifjúságot kiragadják a korcsmák és fivornyahelyek mérges levegőjéből, sikerült nekik és Széchenyi szerint sikerült Angliát a kődös nap, de tiszta ész országává tenniük. A szabadtéri sportok rohamlépéssel törtetnek előre és ezeknek hatása alatt kiáll a népek elé a kilencvenes években egy francia nemes:

*Pierre de Coubertin* báró és hosszas agitáció után sikerül neki megalapítania, illetőleg felújítani a modern alapokon álló antik görög olimpiát. A görög és *belga királyi házakat* szerzi meg pártfogóinak és egy görög *Averoff* nevű mecénással karöltve 1896-ban megrendezik *Athénban* az első modern olimpiát. Ez óriási lökést adott az összes sportágaknak, mert az eddig elszigetelten dolgozó nemzeteket összehozta egy stadionba, a nemzetek ifjuságait összeismertette és megtanította az egymás szereretésére és becsülésére. Nem tudom, hogy *Coubertin* báró szkv. volt-e, vagy nem, de olyan magaslatos szkv-i munkát végzett, hogy rajta kívül azt hiszem kevesen tettek ekkora szolgálatot a nemzetek testvérisége érdekében. Az akkor megalakított Nemzetközi Olimpiai Bizottság nagyhatalom lett a nemzetek sportkulturája felett, mert mindenütt megalakították az olimpiai bizottságokat, melyek ráterelték a kormányok figyelmét arra, hogy minden államnak szent ügye a sportok irányításának kézbevétele.

S megindult mindenütt a sport fejlődésének a folyamata: a sportolók megtalálták az utat a közönség szívéhez és zsebéhez s a közönség szívesen áldozott, mert rendszeres irányítás mellett kellő ellenértéket is kapott. Mind több és több sportegyesület alakítanak és megindul a sportpar fejlődése, a sportkereskedelem kialakulása, lassan-lassan a nézőkből is sportolók lesznek és már a mai ifjuság a zöld gyepen és a friss levegőn nő fel. Ez mind tömegmegmozdulást jelent, új kereseti lehetőségeket hoz felszínre és ezáltal elfoglalja a sport a mai társadalom egyik alapvető helyét, s a mai társadalom egyik mozgató tényezőjévé válik. Hiába vannak még sokan, akik nem akarnak tudomást szerezni a mai sport állásáról, de nem térhetnek ki alóla semmiképen sem, mert az utcán szemükbe ordítanak a plakátok, a sportlapok rikkancsai hangosabbak, mint bárki, a napilapok mind több és több hasábot kénytelenek a sportrovatvezetőnek átengedni és mindenkinek, ha akar, ha nem tudomást kell szereznie arról, hogy igenis a mai társadalmunk egyik legnagyobb szociális berendezkedése éppen a sportokon nyugszik. Sok felnőtt ember zavarba jönne, ha tőle azt kérdeznék meg, ki is a Finn állam feje, de azt ma már minden első gimnázista tudja, hogy *Norri* a csodafutó finn, hogy a világ legjobb vízipólósza a magyarok és hogy a labdarugó világbajnokságot jövőre *Olaszországban* fogják megrendezni. Ma már külön sportpolitika és sportdiplomácia működik, s ha még nem rendelkeznek az egyes nemzetek meghatalmazott sportminiszterekkel, de nemsokára el fog jönni az idő, hogy a sportnemzetek érintkezése többet fog tenni a nemzetek közötti béke kialakulásában, mint a fehérhaju és lebegő szakállu diplomataik impotens szervezetei.

*Kelemen Kornél* dr. a magyar O. T. T. elnöke mondotta nemrégiben egy rádió előadása keretében, hogy „minden nemzet annyit ér, minden nemzet olyan kulturális alapon áll, mint amennyire főkéletes a sportja, ha ez a sport nemcsak elszigetelt kiváltságosok időtöltő játéka, hanem ténylegesen a nép széles rétegeinek szívet, lelket és testet nemesítő munkája“.

Sokan azt mondják, a sport: divat. Tévednek, mert aki divatból sportol, az sohasem lesz igazi sportember. Sportolni meggyőződésből kell, ki kell vinni a sport eszméjét a városokon túl: a falura, a tanyára, a világ legeldegottabb helyeire és itten kapcsolódik be a szkv-i munka a sportemberek munkájába, mert nem elég, hogy csak lelkes buzgalommal dolgozzanak egyesek a fiatal nemzedék egészséges nevelésén, hanem szkv-i erényeinket tartó zászlónkra kell tűznünk népünk testi nevelését is és nemcsak néma szemlélői legyünk azoknak, akik eddig dolgoztak, hanem Szövetségünk egész erkölcsi súlyát helyezzük egy bivatásának magaslátán álló sporttársadalom kialakulásának érdekében.

Rá kell még mutatnunk arra, hogy a sportéletnek nem szabad ismernie sem vallási, sem társadalmi, sem nemzetiségi, sem világnézeti különbséget és nem szabad elismernie mást, csakis amit az erő és ügyesség mutat fel. A sportemberek előtt ledőlnek ezek a válaszfalak és így az igazi sportember kötelessége a szvk-i munkát folytat és ezért hatványozottabb mértékben kötelessége a szvk. szervezetnek a sportszövetségek, egyesületek és egyesülések munkáinak figyelemmel kísérése, mert céljaink egyek, csak eszközeink voltak eddig mások, melyeket azonban egy kis jóakarattal össze tudunk majd egyeztetni.

Jelen írásomban csak egy kis része ez azoknak a megvitatásra váró feladatoknak, melyeket magam elé és elétek is tűzök. Remélem türelmetek meg fogja engedni, hogy máskor is elébetek léphessek és a sporttal kapcsolatos problémákat helyezzek kalapácsolok alá. Én csak arra kérlek benneteket, hogy szeretettel karoljátok fel a sport eszméjét, legyetek türelmesek a sportemberekkel szemben és ha esetleg stílusunak nem is a legsimább, ha talán kifejezéseinkben nem is vagyunk a legprecízebbek, de szándékaink tiszták és csak arra szolgálunk, hogy ép testben ép lelki ifjuság vegye fel utánunk a kalapácsolót!

## A szabadkőművesség helye korunk általános válságában

Előadta B. O. tv.: a Concordia, □  
1933. április 20-án tartott munkáján

Jelen munkaévünkben első sorban gazdasági kérdések tanulmányozásával; a napjainkban tomboló példátlanul súlyos gazdasági válság analizésével foglalkozunk.

Első látszatra ez a tárgykör nem illeszkedik be szervesen a szvk.-ség természetű munkaprogramjába. Nem ad alkalmat sem filozófiai emelkedettségre, sem az áhitat régióiban való elmerülésre, látszatra távol áll attól a harctól, amelyet testvéreink évszázadok óta folytatnak az Ember lelki és testi felszabadításáért és nem találunk benne rimet annak az eposznak egyetlen sorára sem, amely az ember kultúra csodálatos honfoglalását dalolja...

Mindez azonban csak felületes látszat... A valóság az, hogy azok a pusztító erők, amelyek a világ gazdasági rendszerének szünetlen bomlása közben fel szabadulván a társadalmi s egyéni élet minden területét elárasztják, alapjában veszélyeztetik a szentélyt, amelyet építünk; halálos fenyegetéssel ostromolják azt a kulturát, amely bennünket éltet, elsöpréssel fenyegetik azt a kevés jogot és szabadságot is, amit oly rettentő szenvedések árán harcolt ki az emberiségnek egy maroknyi elitje, ...profanizálják eseményeinket és kiáltani készülnek a szabad gondolatot...

Ilyen körülmények között csak természetes, hogy szemeinket arra a horizontra emeljük, amely felől a barbár erők reánk törnek. Ma — sajnos — az az impresszió, hogy úgy tekintünk oda, mint a Meduzafőre, amely kővé mereszt, ... de talán holnap már a védekezni akarás tétével. E nélkül értéktelenné válik minden „par excellence“ szvk.-ves munkásságunk.

Szvk-esi globuszunk uralkodó tárgyköre, bármit is mutat a felületesség optikája, nem lehet más, mint a gazdasági válság és azok az élet minden vonatkozására kiterjedő szekunder jelenségek, amelyeket a válság életre hívott...

Ha ez így van, akkor mi az oka annak, hogy az előadássorozat egész társaságunk alatt majdnem mindnyájunkban halkabban vagy hangosabban ott lappangott, az alattomos kérdés: „Mi értelme is van ennek?”... Az utolsó előadások alatt előadók és hozzászólók sorban igyekeztek erre a néma, erre az el nem hangzott kérdésre választ adni és ez alkalommal igen tetszetős és szépen kiesztérgált magyarázatokat és teóriákat is hallottunk, amelyek a legkényesebb stílművészi és retorikai is kielégítették volna, csak a néma kérdés feltevőit nem, az elmélet esztétikáját pedig legkevésbé...

Ennek a kérdésnek felmerülése arra mutat, hogy az előbb jellemzett romboló erők nemcsak a vizsgálat tárgyává tett jelenségeket és intézményeket kezdték ki, hanem magát a vizsgálódó szubjektumot: az *intellectuellt* is... Az abszolút Ész mindennhatóságába vetett företlen hit, amely a XVIII. század nagy társadalmi átalakulásait utnak indította, bennünk késői epigonokban, szárnya szegetten csapdos és retteg saját önállóságától...

A kapitalizmus termelési eszközzé értékesítette az intellektust és bérlistákon mérte le az „isteni szikra” intenzitását... A racionalizálás pompásan tudta kihasználni a gondolkodás szédületes tempóban fejlődő technikáját, de mint káros és gátló komponens nyomta el az intellektualizmus legdrágább részét: azt, ami acélossá teszi a gondolkodó mechanizmus működését, ami vezérli és egyensúlyban tartja, azt a komplikált érzésszővedéket, melyben az emberi szolidaritás hite egyesül az igazság fanatikus szerelmével, az Esztétizmus az Etikával, a „királyi művészet”, ami frázis annak, aki kivülről él, de egyedül lehetséges életforma annak, aki benne és általa van... Így történt, hogy az intellektualizmus hova-tovább profesz-szionális sport lett s egy jó zenebohóc minden körülmények között több sikerre számíthatott, mint a csupán saját törvényeinek engedelmeskedő művészzseni... És ép ez a mi munkánk tragikumája: a vak fantáziájának talán vannak színei, a süket képzeletének vannak hangjai, de arra nincs mód, hogy a lélektelenek előtt megnyilatkozzanak a lelkes dolgok... Mit csinál az a szegény intellektuel, aki bérbe adta az agyát és emellett jó polgár akar maradni és minél szebb karriert akar befutni?... Lehetőleg teljesen szakít ezzel az ugynevezett „lelkiséggel”. Ami nem is olyan nehéz, mert az egyensúlyszervétől megszabadított agy a tetszetős teóriák egész sokaságát szállítja és a Nietschék és nietschécskék légioja kész glorifikálni a barbarizmust és az aljasságot... És ha mindezek ellenére valamely szerencsétlen flótás még sem tud megszabadulni a lelkétől, ettől a kellemetlen handycapától, akkor legalább arra törekszik, hogy minél mélyebbre ássa el, nehogy valaki észre vegye... Minket ebben a percben első sorban az a szegény intellektuel érdekel, aki szabadulni akar a lelkétől, de nem tud, és ezért jó mélyre ássa el...

Modern életünk szövetkezetében az *intelligens ember sorsa rendezes az, hogy magánál alantasabb intellektusoknak engedelmeskedjék és gyakran olyasmit hajtson végre, amit nemcsak hogy helytelennek tart, de ami lelkiismeretével ellenkezik*. Ez a fonák helyzet oda vezet, hogy miután aktivitását csak a felelősről jóváhagyott keretek között élheti ki, aktivitásának legegényibb és tulnyomó része megfagy és egy teljesen passzív fölénnyé, maró ironiává merevedik. A fölény frakkja és az ironia vakítóan fehér plasztroája mögött árván, kítaszítottan dobog egy megalázott, szégyenkező és riadt szív... , de a frakk és a plasztroon mindent eltakar... Így lesz lassankint a XX. század intellektueljeinek elite-je prostituált és snob... , akik cinizmusuknak tragikus trónjáról mindazt lemosolyogják, ami szívüknek értékes és drága. Fölnyüik áttörhetetlen, mert ők maguk passzívok, utat sohse mutatnak, csak a nemcselekvés biztos fedezékéből kritizálják azokat,

akik mernek önmaguk lenni... és közben tökéletesen tisztában vannak saját gerinctelenségükkel s a másoknak osztott csapások saját husukba vágnak a legmélyebben...

Van azonban az intellektuelleknek egy másik számra nézve nagyobb csoportja, akiknél óriási belső gátlásaik miatt nem válik tudatossá a bérbe vett intellektus fent vázolt konfliktusa..., akik az ironia passzivitása helyett az irreálizmus passzivitásába menekülnek... Miután nincs lelki erejük ahhoz, hogy a lelkiségük és tetteik között ríktó kontrasztot lemérjék, egy áldeálizmus kulisszái mögé rejtik a valóságot s a régi tradíciók intellektueljének százszázalékos önmagavállalása helyett szimbolum értékű tettekben, talán szép, de jelentéktelen gesztusokban és csillogó szavakban élnek ki magukat...

Mindkét főcsoport megegyezik abban, hogy passzív és akár tudatosan, akár a tudat alatt lefokozta értékelési skáláján az intellektus hatóképességét..., nem tud hinni a tisztán szellemi mozgalmak átütő erejében, hiszen naponta deferál a fizikai tulerő minden intellektualizmust nélkülöző hatalmi megnyilvánulásai előtt...

A háboru s a háborut követő világkriszis az intellektuell bilincseit még szorosabbra fogta, a fent ismertetett konfliktus hevesességét pokolivá fokozta s a lélek kapitulálása az erőszak előtt tökéletessé vált...

Az intellektuel hajlamossá válik a fatálizmusra... Hogy saját alulmaradását menthesse, a nagy történelmi áramlatok mindent elsöprő végzettségében hisz, ha egyáltalában tud még valamiben hinni... Abból, hogy saját lényegének elszikkasztása után feltétel nélkül kapitulál az erőszaknak, következik, hogy az első csoport rokonszenvvel kíséri a baloldali szélsőségek erőszakosságait, míg a második könnyen válik prédájává az álcázott reakció propagandájának...

A fentiekben a válságba jutott intellektualizmus két legjellegzetesebb formáját rajzoltam fel, természetesen közöttük az árnyalatok és a színek végtelen sokasága képzeltető még el... Bennünk is megtalálhatók: az ironikus fölény, az áldeálizmus, a valóságiszony, és főleg a zsibbadt passzivitás s a fatálizmus változatos elemei...

Ez az oka annak, hogy a kérdés: „Mi értelme is van ennek?... felmerülhetett bennünk...

Lelkünk ironikus mozdulatlanóságba kergetett része talán azt kérdezte: „Lásuk, miképpen lehet egy fagyaltos kanállal egy jéghegyet elfogyasztani!“, míg az áldeálista rész úgy foglalt helyet, mint egy reprezentálással megbizott, nem igen muzikális külföldi követ a Parsifal kiszolgálásán...

Testvéreim, munkáink bevezető ceremóniája e kérdést s e feleletet tartalmazza: „Mi a mi munkánk célja?“

„Hogy elménket megvilágosítsa és szívünket a Szép, Jó és Igaz iránt fogékonyra tegye.“...

Az a transzcendentális fény, amely a megismerés röpké pillanataiban elménket megvilágítja, a nagy Igazság egy-egy újabb és újabb törmelékével ajándékoz meg minket. Ha ezeket az igazságokat is lelkünk nagy temetőjébe ássuk el, csak konfliktusunk kinjait növeljük és irányvesztettségünk kétségbeesését... Dosztojevszki meséli emlékirataiban, hogy száműzetésének legpokolibb időszaka az a pár hét volt, amikor földmunkára fogták: gödröket kellett ásniok és azt a gödröt, amit egyik nap kiástak, másnap be kellett temetniök... és így ment ez nap nap után... Közel állott a megörüléshez... Mert kibíratatlan, az hogy lelkes ember munkájának ne legyen se célja, se tartalma... És még kibíratatlanabb az, hogy munkájának eredménye negatív legyen... És míg a profán életben nap

nap után temetjük be a tegnap ásott gödröket, addig e konfliktus feloldása nélkül páholyunk elefántcsonttoronyában a negatív eredmény kinja lenne az osztályrészünk, mert az az Igazság, amit találunk, s amelynek isteni küldetése az volna, hogy szenvedésektől váltsa meg a világot, csak arra szolgálna, hogy megalázottságunkat növelje és tehetetlenségünket még jobban kiemelje...

Testvéreim, belátom, hogy mindaz, amit itt elmondtam, merő szubjektívizmus és intuición, de hisz mi itt valamennyien ugyanazon makrokozmosz mikrokozmoszai vagyunk, ugyanazon tenger vízcseppjei és nem hiszem, hogy az, amiről beszéltem, teljesen idegen volna a fi lelketekről... és nem hiszem, hogy ti ne éreznétek forró honvágyat a hit után, amely célossá teszi a céltalant, a honvágyat a drága tudat után, hogy az alkotó Gondolat katonái vagyunk, azé az alkotó Gondolaté, amely méltó inkarnációin keresztül annyiszor legyőzte a vak erők khaosztát s amely most is lefogja azt győzni...

Mielőtt napjaink nagy problémáihoz hozzá nyulnánk, először önmagunkat kell alkalmassá és képessé tenni e problémák feltárására. Először saját konfliktusunkat kell feloldanunk, saját válságunkat kiegyenlítenünk.

Igaz, hogy a profán életben bérbe adjuk értelmünket, sűrűn összeütközésbe kerülünk lelkiismeretünkkel, gerincünkkel, gerincünket beföri a szervilizmus, behódolunk az alacsonyabbrendűség előtt, gyakran megfutunk küldetésünk, kötelességteljesítésünk elől, ministrálunk szemérmellen hazugságok álprófétáinak..., de mit használnánk az ügynek, amit győzelemre akarunk vinni, azzal, hogy mindezt nem vállalva s a deklaszáltság mélységeibe taszítatva zsidbadt ájulással hullnánk ősi ellenségünk: a fizikai erőszak részegítő ölébe!... Mi a felelősség fanatikusai vagyunk és nem vihetjük kalandba a fároszt, amelynek lángját régi halottak gyújtották meg és élesztették lobogóvá, nekünk ezt a fároszt utunk végén át kell adnunk azoknak az eljövendőknék, akik még az idő méhében szunnyadnak... A mai helyzetben e feladatot csupán egy módon érhetjük el; ha abban a mértékben, amelyben feltétlenül kell, *külsőleg* meghajlunk a fizikai tulerő előtt, de lelkünk mélyén semmit sem adunk fel, a lelkünk förtelen s nem a passzív ironia fölényét sugározza, hanem a harmónia és egyensuly aktív fölényét. Mi ott állunk, a profán világban szerte szórva a posztokon és elmegyünk a sz. k.-es kötelességteljesítés azon csucsteljesítményéig, amely még nem ássa alá egzsisztenciánk alapjait...

Egy történelmi anekdóta jut az eszembe. Egy hires francia generális hadsegéde kíséretében lóháton ülve egy domboldalról távcsövezte az ütközetet, amely az egész hadjárat sorsát volt hivatva eldönteni. A fiatal hadsegéd meglepetve vette észre, hogy az ősz generális egész testében reszket. Megütközve kiáltott fel: „Tábornok ur, Ön fél?!“... „Igen, fiam,“ — volt a válasz, — „nagyon félek és ha te, te csak felényt félnél, már rég nem lennél itt...“ A mi teljesítményünk a mi posztjainkon legalább olyan nagy, mint a reszkető generálisé a megfigyelő helyen... Ez a megalkuvás, amely valójában semmit sem ad fel, nem aljasít le, hanem felemel...

És ha ismét felmerül bennem a kérdés, hogy „mi értelme van ennek“, akkor már tudom, hogy mit válaszoljak: „Mert ez a mi munkánk célja“... A kar, amely diszkoszvet, nem kérdez, ... a száj, amely dalol, nem kérdez, ... a test, amelyben felébred a ritmus, nem kérdez, ... a kéz, amely agyagot formál, nem kérdez, ... Ez a mi létformánk, ... ezért... Mi azért vagyunk, hogy lelkünk felvillanásaiban megismerjük az Igazságot, ... hogy az Igazságot és Szépséget parányi atomokban felhozzuk az őslélek formátlan térségén át a tudat napsü-

tésébe... Felhozzuk, testünkkel és vérünkkel hasonítsuk és kisugározzuk a világba... A történelem örök apály-és dagályváltakozásában egyszer el fog jönni a történelmi „a tempo”, amikor az emberiség megéri igazságainkra és számon kéri tőlünk a munkát, amelyet magunkra vállaltunk, ... ha közben nem esett ki, kezünkből a fáklya.

Mert a vizsgálódó szubjektum válságának megoldása elégtelen, hisz ez a válság maga is másodrendű jelenség..., a széthullás fókuszában a primér ok: a gazdasági válság áll... Hogy ez a probléma mennyire háttérbe kell szorítson ma minden egyebet, ... hogy ennek a válságnak mikénti lefolyása mennyire élet-halálkérdés az emberi civilizációra és kultúrára, az emberi progresszióra nézve, az talán akkor fog előtűnni legélesebben kidomborodni, ha megvizsgáljuk a válság társadalmi és történelmi vetületét...

A gazdasági gépezet egy végzetes defektusa következtében ma — ha csak a kulturáriumokat vesszük tekintetbe és elhanyagoljuk a civilizációtól elmaradt országok páriáinak százmillióit, akikről édes-keveset tudunk, — szóval a gazdasági gépezet egy végzetes defektusa következtében ma kb. harminc millió emberre tehető azok száma, aki nem képesek munkaalkalmat találni és így kenyeret sem... Miután pedig ezeknek a munkanélkülieknek legnagyobb része családfenntartó, legalább 100 millióra becsülhető a kultúrtársadalmak és kitagadottjainak teljes száma. Legnagyobb részt tanult és tanulatlan ipari munkások, de tekintélyes tömeggel van képviselve közöttük a szellem proletáriátusa is... Azon folyamat, mely a tömegeket, mint számfeleltieket kikapcsolta a gazdasági gépezetből, nem csak a munka kategóriájában végzett pusztítást: a kapitalisták gyöngébb elemei szintén lenyesődtek, mert a zsugorodó gazdasági gépezet természetszerűleg megfelelően kevesebb főként tud eltartani, de a szabadpályák középosztálya s a kereskedőtársadalom is túlméretezettnek bizonyult s a társadalom csatornáit megtelnek deklaszáltakkal...

Másrészt azok a szerencsésebbek, akik még helyet találnak a termelés keretei között, a dante-i Inferno más emeletén égnek... A munkanélküliek alákonkurálása jövedelmüket egy hihetetlenül mélyen fekvő létminimumra zuhanztatja alá s úgyszólván teljesen fegyvertelenül szolgáltatja ki őket a tőke kénye-kedvének, Ebből viszont a tőkének sincsen sok öröme, — kivéve a monopoliparok trustjeit, — mert hiszen az áldatlan versenyben mindazt le kell adnia, amit a bérredukcióból realizált... Ha mindehhez hozzávesszük, hogy a legtöbb dolgozó kénytelen még munkanélküli családtagjait is eltartani, akkor világossá válik, hogy a dolgozók jövedelme nemcsak a bércsökkenések arányában kisebbedett, hanem ennél jóval nagyobb mértékben... Az csak természetes, hogy a szabad pályán levők életnivója is alázuhan, míg az ipari válságból szervesen kinövő agrárválság a parasztok és kigazdák beláthatatlan tömegeit pauperizálja és sok helyütt csaknem teljesen kikapcsolja a kereslet soraiból.

E leíró hidegséggel megrajzolt képből még nem domborodik elő minden napunk tragédiájának rémületessége, sem a halálos veszély, mely lényegünk alapfeltételeire tör... De lássuk, milyen pokol van e meghatározások mögött!

Munkanélküliek és deklaszáltak ma „vogelfrei”-ok. A társadalmi jótékonykodás csak annyit ér, amennyit egy szép és nemés gesztus érhet, a maga elszigeteltségében minden esetre kevesebbet, mint az, amellyel a halálra ítéltek utolsó kívánságát szokták teljesíteni... Még a haladott szellemű államokban bevezetett állami segélyezés is oly elégtelen, hogy mellette a munkanélküliek milliói a lassu éhhalálra s fizikai visszafejlődésre vannak ítélve... Micsoda vulkánikus átalakulások mehetnek végbe ezeknek a szerencsétleneknek a lelkében!... Mit érezhetnek azzal a



társadalommal szemben, amely fegyencsorsnál szörnyebbre ítélte őket, őket az ártatlanokat, akik a társadalommal szemben mindaddig derekasan megtették a kötelességüket, a míg a vak sors csizmája végig nem taposott rajtuk... Férfiak, asszonyok és gyermekek, akik elől a jelen s a jövő kapui végleg el vannak zárva... Micsoda fogalmuk lesz az emberi igazságról és erkölcsről?!... Szeretetről, kulturáról?!... Családról, otthonról, istenről, hazáról?!... Ezeknek az embereknek lelkében szükségszerűen minden negációvá és gyűlöletté válik... Csak a demagogiák konjunkturájától fog függni, hogy ez a gyűlölet kik és mik ellen fog fordulni... Beteg lelkeikből szerteáradnak a gyűlöletpestis miazmái s a tőlük távoli emberi lelkek ősi bestiálitása is új erőre kap az infekció nyomán...

És miképen áll a dolog a még dolgozó társadalom tagjaival? Az ő elméjüket és erkölcsi erejüket elhomályosítja a verseny... A zsugorodás tart, mindennap számfelelttivé válik valaki: proletár és kapitálista, napszámos és intellektuál...

Kik hullanak el?... A gyöngébbek. Mi méri le az erőt?... A verseny. Mindenki ellenség, aki a helyemre pályázik, aki alulkerülésem árán akarja magát megmenteni. A kenyérért folytatott idegölő harc — sajnos — nem marad azok között a határok között, amelyek Hoffman Ferenc ifjúsági műveiben vannak oly szépen megrajzolva. Nincs az az aljasság és jellemtelenség, amit a legtöbb sarokba szorított ember el nem követne egy darab kenyérért... Ahol harc van, ott gyűlölet van... A harc eszközeiben egyre durvul; a gyűlölet egyre nő... Nem a tehetségesebb és szorgalmasabb fog az esetek tulnyomó részében felül maradni, hanem a kevesebb skrupulussal rendelkező, az intrikus, a jobb összeköttetésekkel bíró, a politikai hatalom favorizáltja s a könyörtelen törtető... Amint látjuk az eszközökben nem válogatósak, a létharc egyre mocskosabb és durvább, az erkölcsi alaptól való eltávolodás egyre nagyobb, a gyűlölet egyre általánosabb... Ember embernek, csoport csoportnak, osztály osztálynak, nemzet nemzetnek, vallás vallásnak lesz ellensége és minden uszítás hálás talajra hull... Felszabadult az öntudat alá szorult ősi gyűlölködés, lassankint birtokba veszi a forumot és terrorjával elnémitja az erkölcsöt s a békeszemleket...

S arról az új generációról, amely már szinte a munkanélküliség sztifigmájával született a homlokán, még nem is esett szó... Ez a nemzedék az erőszak levegőjében nő fel s a gyűlöletet már az anyatejjel szívja magába... Fialat erői még nincsenek kipróbálva, életenergiája érvényesülésért kiált, kész lesz bármikor keresztülgázolni azon, akiről elhitetik vele, hogy suta sorsáért felelős.

A felvonuló barbár erők elsötétítik a láthatárt. Elsepréssel fenyegetik a progressziót, a Demokráciát s azt a még oly gyöngé, de azért oly végtelenül drága Étikát, amelyet oly nehezen mentettünk át évezredek megpróbáltatásaiból...

Lehetetlen a civilizált világnak ezt a körülöttünk folyó harakirijét télenül szemlélnünk... Fórumot kell találnunk igazságaink számára és át kell azokat vinnünk a köztudatba. Hiszen ezek az igazságok lapidárisan egyszerűek.

*A legelső az: hogy a gazdasági válság megoldása nélkül nincs kibontakozás... A második az: hogy ez a megoldás nem lehet más csak nemzetközi és olyan, amely az erők legszélesebb összefogásán nyugszik... Minden olyan terv, amely a nemzetek egymástól való elkülönítésén, az emberiségnek egymás ellen vadított csoportokra való bontásán, autarchikus kísérleteken keresztül igéri az édenkertet, csak a bomlási folyamatot gyorsítja s katasztrófához vezet..., ami természetes, mert ez a tan maga is a válság egy szekunder jelensége...*

A válság megoldására egyelőre nem teória kell, hanem a közvéleménynek a válság megoldására irányuló elemi intenzitásvágya és nyomása, amely elég

erős ahhoz, hogy mint önálló politikai tényező léphessen fel s a széthúzó politikai erőket összműködésre kényszerítse... Egy öntudatosra nevelt közvélemény, amely minden más vonatkozásban ezerszinű, de ebben a földgolyót körülharsogó követelésben szívvel lélekkel egységes... Én ennek a történelmi erőként fellépő vágyközösségnek életre segítését a közel jövő legszebb szabadkőműves feladatának tekintem.

## HIREK A NAGYVILÁGBÓL

### Az 1933. VIII. 31.—IX. 3. hági ligakongresszus.

A hági ligakongresszuson 17 nemzet képviseltette magát, s a főbb irányelvekben teljesen megegyező álláspontot foglaltak el. Miután a választmány VIII. 31-én előkészítette a programot, a kongresszus IX. 1-én a hollandi Np. kel-én megnyílt. Az elnök rövid köszöntője után a hollandi Np. Nagymestere, von *Tongerren* veszi át a szót. Szívélyesen üdvözi a megjelenteket. Beszédében, mint a liga-gondolat híve fejtegeti, hogy most épenséggel mennyire szükséges a szakszek egymáshoz közeledése. Hiányzik belőlünk a bátorság, hogy magunkat félelem nélkül szakszeknek valljuk és ha szükséges, ezzel a gondolatral elessünk. Az egész hollandiai szakség a liga gondolat alapján áll és készen áll, a főbb összes szakszekkel az emberiségért és emberi méltóságért sorompóba állni.

Ezután az F. M. I. elnöke *F. Ullmann* (Basel) megnyitja a 8-ik Liga Kongresszust és megköszöni a tíz szíves közreműködését, kik a kongresszus létrehozásán fáradoztak. Ezután közölte a kongresszuson a kalapács alá veendő témát: „A szk. titoktartás lényege és jelentősége.” Majd adminisztratív ügyek kerültek sorra.

Szeptember 1-én délután a béke-munka szakszervezetének *La Fontaine* (Brüsszel) elnöke mellett beszámolt a béke-kérdés jelenlegi állásáról. Egy gyakorlati akció megindítási lehetőségének érdekes megvitatása után, határozatot hoz-

tak, melyet megküldenek az összes érdekelt köröknek és a sajtónak, s amelyben a Liga békeakarata határozottan kifejezésre jut.

Az *emberi jogok szakszervezetének* foglalkozott *K. von Sury* (Basel) elnöke mellett a hontalanok kérdésével. Kiváló tanulmányt olvastak fel *Daepfen*-től, a svájci szövetségi bíróság titkártól, ki a kongresszuson személyesen nem vehetett részt. Érdekes vita után itt is határozatot hoztak, mely a nagyon fontos kérdés nemzetközi rendezésének folyamatba hozását tűzte ki célul.

Az *esperantisták* látogatott gyűlése *J. de Jonge* csoport-elnök vezetésével megbeszélte ama kívánságuk lehetőségét, hogy a Liga az esperanto hivatalos nemzetközi használatát követelje. Megfelelő határozatot hoztak.

Az *orvosbizottság* *K. von Sury* (a liga alelnöke) vezetésével tanulmányozta a törvényes abortus kérdését.

Szombat délután a második közgyűlés a különböző szakszervezetek és országos bizottságok határozataival foglalkozott. Ezeket a határozatokat kisebb módosításokkal megszavazták.

Az érdeklődés legfőképpen a hivatalos tárgyalási téma felé fordult: „A szabadkőművesség és a sajtó.” *E. Plantagenet* t. (Paris) megvilágította minden oldalról ezt a kérdéskomplexumot és arra a következtetésre jutott, hogy a profán sajtó részünkre csak kivételesen jöhet számba és hogy a viszonyok országoként és városoként mások, ami a kérdés más kezelését igényel. Ellenségeink sajtó

általi felvilágosítását hiábavalónak tartja, mivel ezek nem akarnak bennünket megérteni. A felvilágosítás kezdődjék elsősorban a szkség köreibben, hogy a meggyőződésben való hitet megteremtse.

Szeptember 2-án este rituális ünnepi munka volt négy nyelven a csodás szép Szentélyben az 1734-ben alapított „Unio-Royal” rendezésében, *Galestine* főm. t. kalapácsvezetése mellett. A tb. Nm. *van Tongeren* világosságainak csoportjával részt vett az ünnepségen. Az ünnepély szellemi magvát *E. Lennhof*, (Wien) és *Georges Voronoff* (Paris) beszédei képezték és a Hollandia első művészeiből álló tv. zenekar játéka tette azt még ünnepélyesebbé.

A kongresszust bankettek követték.

### A határozatok,

melyeket a hágai kongresszuson hoztak és a közgyűlés megszavazott:

Az F. M. I. kongresszusa sajnálatát fejezi ki a borzasztó események felett, melyek legutóbbi időben a szkség változatlan ideáljait fenyegetik. Ismétellen hangsúlyozza, hogy a szkség alap gondolata az egyetemesség és ez egyetemesség megvédésére az egyes szksék vannak hivatva. Ezért emlékezteti az F. M. I. összes tagjait és a többi szkséket, hogy főfeladatuk fáradhatatlanul mindenütt, minden eszközt felhasználni a szkszi testvériség érdekében.

Az F. M. I. felkéri az összeseket, kik hozzá csatlakoztak, hogy igyekezzenek, a profán világban a megértés, barátság és testvériség gondolatát, amelyek a szkség alapjai győzelemhez segíteni, valamint az összes jófakaró embereket, akik ugyanazon ideálért küzdenek, munkásságukban támogatni. 1. minden nyílt vagy titkos módon üzött háborus uszítás ellen. 2. mindenki ellen, aki a Népszövetség és a Briand-Kellog paktum dacára új háborút szándékozna lángrollobbantani, harcolni kell.

Ezen erőszak hirdetőit, mint saját ígéretük megszegőit, mint egy megvetendő büntett elkövetőit, kell megbélyegezni.

Legyünk fáradhatatlanok a figyelmeztetésben, hogy a jövő háboru borzasztó támadásai ellen nem lehet védekezni, mert ezek a támadások valójában a levegőben förténnek, villámgyors repülőgépek és lövegek útján, melyek elérhetetlen távolságból dobnak gáz- és elolthatatlan tűzbombákat, melyek ellen nincs védekezés. Minden áldozatául esik a rombolásnak, ami egy nép életközpontját képezi: középületek, vasuti központok, kikötők, gyárak, kaszárnyák, katonai raktárak, vásártársarnokok, élelmiszer raktárak, szénraktárak, villanytelepek stb. Békés helységek megsemmisülnek, hogy lakóikat, kik még életben maradnak, leigázzák. Ezért szükséges az összes kormányokat felszólítani, hogy egyesüljenek, olyan nemzet ellen, mely szomszédját láthatólag fenyegeti és megtámadni készül.

Emlékezzünk vissza, hogy a népszövetségi paktum 10. és 11. §-a nem csak a tényleges támadást, hanem a támadással való fenyegetést is számításba veszi. Ezek a pontok meghatározzák azokat az intézkedéseket, melyeket a Népszövetségnek, a népek közötti béke biztosítása szempontjából foganatosítania kell.

Ezek az intézkedések ugyanazok, melyek a 16. §-ban foglaltatnak, azzal a különbséggel, hogy itt nem lehet szó arról, hogy „emlékeztetébe idézzük a Népszövetségnek az érdekelt hatalmak által megszavazott kötelezettségnek respektálását”, hanem ezeket az erőket egy könnyen mozgósítható kollektív hatalomná kell szervezni.

Megfontolva, hogy a jelenlegi állapotok igazolják, a komoly elővigyázati intézkedések foganatosításának szükségességét, meg kell kísérelni, hogy a tagállamok közül egy, vagy több kérje a paktum 11. paragrafusának értelmében az intézkedések kidolgozását.

Mindenkinek kötelessége, ki a háborut gyűlöli, azok ellen, kik azt dicsérik és hirdetik, sajtópropagandát kifejtenii. Undorítóvá kell tenni a tömeg, s különösen a

fiatalok szemében. melynek élete ellen könyörtelenül tör. Az egyetemes közvéleménybe be kell idegződjön a béke gondolat, hogy képes és kész legyen a háborura uszítókat sakkban tartani.

### Az emberi jogok szakbizottságának határozata:

A közgyűlés O. Daepfen (Lausanne) t referátuma „A Hazátlanok Kérdése” ügyében bizottságot küld ki azzal a megbízással, hogy e javaslatot megfelelő formában az érdekeltek tudomására hozza.

Az F. M. I. 8. kongresszusa az eszperanto kérdésében azon a véleményen van, hogy most a gazdasági és lelki krízisben szükséges szövetségünket az egész világon megerősíteni. Ugy gondolja, hogy e célból sürgős kötelessége az összes tv-nek a világnyelvet, az eszperantót megtanulni és felhasználni, mint segédnyelvet, mely életrealizációját már sok év óta és sok országban bebizonyította. Biztatják tehát az összes országok tv.-eit, hogy ezt a segédnyelvet tanulják meg és oly gyakran, mint csak alkalmuk van, használják. Ezzel is dolgozzunk a szövetség alapszabályainak értelmében a népek közötti béke és testvériség kiépítése érdekében.

Posner Oszkár t. emlékezete. A „Drei Ringe” Prága emlékszámat szentel Csehszlovákia volt szerkesztőjének, egy éve ö. k. k. Oskar Posner tv. emlékének. Méltatja, mint az szakszónok gondolkodó és cselekvő embert, szónokot és író. Munkássága felöleli a szakszónok történelmét és mint tudvalevő Eugen Lennhoffal közösen írják meg és adják ki a „Nemzetközi Szabadszónok Lexicon”, mely különösen maradandó emléket állított nevének.

A pozsonyi pp. munkája. A pozsonyi kel. dolgozó „Testvériség” p. karitatív munkáját a „Philantropia-Verein für soziale Hilfe” kebelén belül végzi. Ezt az egyesületet a „Testvériség” és a „Ver-schwiegenheit” pp... alapítása, melyhez később csatlakozott a „Ján Kollár” cseh

p..., valamint a múlt évben alapított „Veritas” p... Ez az egyesület sz. h. vezetés és irányítás mellett működik.

A 10. egyesületi év jelentése szerint a taglétszám 22 alapítványi tag 500— cseh korona egyszersmindenkori tagdíjjal 111 alapító tag legkevesebb 400— cseh korona egyszersmindenkori tagdíjjal és 638 tag legalább évi 30— cseh korona tagdíjjal.

Következő segélyakciók vannak:

1. Gyorssegély.
2. Gyermeknyaralattási akció
3. Téli segély (szénsegély)
4. Szülési segélyakció
5. Refigium tanácsadó

Az egyesület alapítása óta kiosztottak összesen 1.375.000 cseh koronaft.

Brünn. „Zu den wehren vereinigten Freuden” páholy idén ünnepelte 10 éves alapítási jubileumát.

## BELFÖLDI SZABADRÖMŰVÉSSÉG

A Zu den drei Säulen kettős gyászja. A Zu den drei Säulen Brassó kel. é. n. szeptember, illetőleg október hónapban két régi értékes tagját veszítette el. Az egyik Ernst Kühlbrandt, több mint negyven évig tartozott a tv.-i láncba s 76 éves korában költözött az örök kel. be. Brassó társadalmának egyik legkedveltebb és nagyrabecsült alakja volt s nemzetiségi különbség nélkül mindenki tisztelte. Negyvenöt évet, mint tanár állott a közszolgálatban, szóval és tollal szolgálván népének, mely egyik legértékesebb fiát veszítette el benne. Művészlélek volt, a festészet és építészet alapos ismerője és író, akinek számos műve gazdagította az erdélyi szász irodalmat. A brassói fekete templomtól és e templom páratlan kincseiről, megbecsülhetetlen értékű szönyeggyűjteményéről írott műve mindenkor alapvető műmunka. Ép ily alapvető mű a rozsnyói várról írt monográfiája. Költői alkotásai: drámák, novellák, énekesjátékok s főképpen pedig mesék, parabolák és epigram-

mák. Ez utóbbiak Németországban is feltűnést keltek. Ezekből egy a bölcsesség magaslatára emelkedett lélek megértése nyilatkozik meg a körülötte és alatta nyüzsgő emberek gyarlóságaival szemben. — Mert valóban az volt ő: mosolygó lelkű, megértő szellemű bölcs, akit megöltött a valódi humanizmus szelleme. Meggyőződéses híve volt a kir.: művészetnek, s nála a szk.:ség életszükséglet volt: életnézetének kifejezője. A páholy munkáin még beteg is részt vett: tvv.: vezették őt a műhelybe és onnan haza. A szk.:ségről írt költeményét egy már régebben elhunyt tv.: Rudolf Lassel megzenésítette s ez a □ előcsarnokában most majdnem minden héten felszendül. — A □ iránta érzett sznretétét és nagy-rabecsülését azzal fejezte ki, hogy 70-dik születésnapja alkalmával örökös tb. meszternek választotta meg. — A másik örökkel.:be költözött tv.: Gustav von Bömches lovag, szintén régi tagja volt a □-nak és kereskedelmi életének egyik vezető alakja. Csupa tettvágy és alkotó erő. Mint kereskedő Erdélyben közismert volt világos értelméről és céltudatosságáról. Mint ember és szk.:s. közjótékonyágáról volt ismeretes. A gazdasági életben beállott leromlás az ő cégét is érzékenyen érintette és megakadályozta őt abban, hogy nagyszabásu terveit megvalósíthassa. A csalódás megroppantotta idegzetét és a daliás férfiúból ágyhoz láncolt roncs lett, aki azonban szk.:s. lelkülettel viselte a súlyos csapást. — Ötvenkilenc éves korában kísérték őt nagyszámu tisztelői örök nyugalomra.

A „Bihar“ □ másfélévi munkája. Vihar dul a társadalmi életben. A ferde irányba terelődött kultúra okozta vihar. Lehet-e most alkotni maradandót, vagy legalább is életképeset építeni erre az ingadozó társadalmi talajra? Az elsőtétült horizonton belül csak szétszórtan felvillanó gyertyák fénye a páholyok tápisza körül jelzi, hogy a humanizmus hűségesei örei ébren várják a munkára alkalmas virradatot, a nyugalom, a béke áldott idejét

és a sűrű homályban, viharral, széllal, jégesóval dacolva helyükön maradtak a kőműves mesterek. Újabb szélrohamok ledöntenek egy-egy állványt, munkahelyet majd itt, majd ott, de a megmaradt állványokon még mindig ott vannak a kőművesi ideálok művészi faragásu kövei, az emberszeretet köföccementjét óvják, tarkargatják a romboló elemek elől szerszámait, lelkességüket, akaraterejüket, az emberiség jobb jövőjéért való munkakész-ségüket megerősítik, biztonságba helyezik.

Úgy képzeljük el a szabadkőműves páholyok működését a mai viszonyok között, hogy a fősúly szövetségünk fenntartására és önmagunk megerősítésére eszmék, amint azt bölcs Nagymesterünk a juniusi nagykonvent gyönyörű megnyitójában mondja: „Egyet szeretnék erről a helyről hangsúlyozni, hogy önmagunkon és testvéreinken végzett csöndes munka még ma is a páholyunkák fő jellemvonása kell legyen.

Páholyunk tevékenységének legnagyobb részét belső munkára fordította. Aktivitásunk kezdete és legnagyobb jelentősége abban áll, hogy mi magunk, a magunk kis körében profán életbeni munkahelyeinken éreztessük és érzékeltessük szabadkőművesi mivoltunkat s e minőségbeli szellemünket. Ezt pedig híven szolgálja a belső munka, ha a szentélybe való belépést nemcsak testi szemcink, hanem szívünk meg lelkünk is érzékeli.

Nagyrészt belső munkát folytattunk tehát. Munkáink: B. S. tv.: három előadása „A szk.:s. flozófiai alapjairól“, Dr. E. M. tb.: főm.: tv.: „Új élet, új irány a szabadkőművességben“ (évad megnyitó előadás). Ide tartozik a tb.: főmesternek Washington Györgyről tartott gyönyörű megemlékezése. K. M. tv.:nek a latin szabadkőművességről szóló tanulmánya, valamint M. L. (Concordia) tv.:nek a francia szabadkőművességről, majd a „Francia szabadkőművességről és a francia forradalom“ című munkái.

A belső munka hatását mutatja a

szk-i világnézet, meggyőződés és gondolkodás próbaköve. E próbát állotta meg páholyunk dr. G. S. tv.: „A művi abortusról“ szóló meleg emberbaráti érzéssel megírt munkája, melynek előadása és megvitatása két munkánknak adott tárgyát. Dr. S. J. tv.: „Új ideálok“ című, majd „A fascizmusról“ szóló, M. J. tv.: -nek „A világpénz“ R. P, tv.: -nek „A világnyelv“ címen tartott előadásai, majd L. L. tv.: „Új utakon a régi ideálok felé“ címen tartott szk.-i hitvallásnak is beillő előadása.

Ezt a belső munkát alátámasztottuk külön oktatómunkák rendezésével.

Ezek mellett azonban elkövettünk minden lehető a kifelé való aktivitásra is. Megindítottuk a szabadkőműves sajtó megteremtésének ügyét. Egy egész éven át folytattuk ezirányban tárgyalásainkat a testvérpáholyokkal együtt, tudva, hogyha sikerülne egy ilyen orgánium megszervezése és annak eszméink szolgálatába állítása, beteljesülne általa leghöbbség vágyunk, hogy végre gyakorlati eredményre hivatkozhatunk. Másik akción az ifjúsági nevelés helyes irányításának kérdését akarta volna megoldani. Különösen K. M., R. P., dr. S. J. testvérek lelkes buzgalomból a Romániában együttélő nemzetiségek békés együttélésének kérdését napirenden tartottuk s a páholyközi értekezlet elé is javaslatokat terjesztettünk. Magvetés volt ez, bizonyossága annak, hogy most a társadalmi zord tél szakát éljük, s nem a csirázásra alkalmas tavaszát. De azért nem csüggedünk, hiszünk a tavasz eljövételében.

Addig is hálásan és reménykedve gondolunk a Concordia páholybeli testvéreink kezdeményezésére a megszervezett páholyközi értekezlet működésére.

A béke eszméjének külön ünnepi munkát szenteltünk, amelyen S. D. tv.: „Az élet ünnepén“ címmel mondott beszédet, B. S. tv.: pedig Kantnak „Az örök béke“ című munkája nyomán tartott előadást. A következő munkán Dr. S. J. tv.: „Harc a háboru ellen“ címmel tartott

előadást. A Goethe centenáriumot felhasználva nővérmunkát tartottunk, amelyen Dr. E. M. főm. tv.: felhívta a nővérek figyelmét a béke és az ifjúsági nevelés kérdéseire, B. S. tv.: és Matei Dimitriu „Emanuil Gojdu“ páholybeli tv.: Goethe-ről tartottak előadásokat.

Szoros testvéri kapcsolatot igyekeztünk fenntartani a helybeli skót ritusu Emanuil Gojdu páholybeli testvérekkel, akikkel közösen tartott értekezletből született meg a közösen szervezett 1932 évbéli gyermeknyaralatasi akción. Hála Dr. R. M. és Dr. G. H. páholybeli testvérek lelkes és áldozatkész közreműködésének, melyben ugyanilyen módon résztvettek Dr. Dumitreanu megyei főorvos és Ghica prefektus, Gojdu páholybeli testvérek is, 67 gyenge egészségű, rosszul táplált szegény gyermeket sikerült négy hétig egészséges vidéken, jó ellátásban nyaralattatni, s jórészt még ruhával is ellátni. Ugyancsak Dr. R. M. testvérünk buzgalomból jelenleg is 54 gyermek nyaralattatása van folyamatban.

Közben nem mindig kellemes érzést kiváltó belső ügyeinkkel is foglalkoznunk kellett. Fájdalmas érzéssel kellett tudomásul vennünk a mi lelkes és fáradozó talan buzgalmu vezetőnk, Dr. E. M. főmesterünk lemondását, aki korára és gyenge egészségi állapotára hivatkozva letette kezéből a főmesteri kalapácsot. A vezetést dr. M. S. h. főm. tv.: vette át, aki ujtás alkalmával elfogadta a főmesteri kalapácsot. Járuljon eléje e helyről is a tv.: ragaszkodásának, szeretetének kifejezése.

A János-napi ünnepeket mindkét ízben páholyunk helyiségében tartottuk meg. Az első Z. D. tv.: emelkedett szellemű előadását hallgattuk meg Keresztelő Jánosról, az utóbbin B. S. tv.: tartott mély, gondolatokban gazdag ünnepi beszédet. Az utóbbi János napon szerény ünnep keretében közölte a páholy dr. E. M. visszalépett főm. tv.: -el, hogy nagy emberi és szabadkőművesi érdemeit el nem felejtjük, ezek őt mindenkor a Bihar

páholyhoz fűzik, s ennek jeléül őt tb. főmesterünkké választottuk. Dr. M. S. főm. tv.: és dr. A. Á. tb. főm. tv.: igazán mesteri formában adtak ezuttal kifejezést a páholy érzelmeinek.

További két ünnep örömmünnepe volt számunkra a két felvételi munka, amelyek egyikén dr. S. J., dr. I. A., M. J. és L. L., másikán T. J., dr. G. O. és R. Gy. testvéreket kapcsolunk láncunkba.

Kegyeleti érzésünknek, a sorainkból az örök keletbe költözötték iránti hódolatunk kifejezéséül gyászmunkát tartottunk, amely alkalommal dr. A. Á. tb. főm. tv.: megkapó gyászbeszédet tartott. Abban az időszakban, melyről a jelentésünk szól két igen érdemes, csupa szív és lelkeség eszméinkért rajongó testvért veszítettünk el: Dr. Popper Ákost dr. Lévai Bélát.

\*

Páholyunknak ma 60 tényleges tagja van. Az év folyamán elhunyt 2 testvér, elbocsátottat 2 testvér.

A lefolyt időszakban tartottunk 32 I. foku, 2 II. foku, 2 III. foku munkát, azonkívül 29 értekezletet, ebből 12 általános, 5 fiztikari, 11 világosságok 1 a Gójdú páhollyal közös és egy páholyközi értekezletet az aradi, temesvári és kolozsvári páholyok kiküldötteinek részvételével. Munkáinkat átlag a testvérek 50 százaléka látogatta.

Ami karitatív munkásságunkat illeti, a múlt évi gyermeknyaraltatási akción 12.389. — lejbe került, de anyagi segítséget kaptunk, nemcsak az Emanuil Gójdú páholy útján, hanem magángyűjtésből is. Más ilyenmü célra 6018 — leit fordítottunk, mert a páholy kedvezőtlen anyagi viszonyai jószándékaink megvalósítását csak ily csekély mértékben tették lehetővé.

Ezzel páholybeli munkánkat a jelen időszakra befejeztük. Reméljük, hogy ha újra felvesszük a kalapácsot, dolgozhatunk a békés napsütésben, jobb gazdasági viszonyok között, pihenő erővel és az eddigénél sokkal nagyobb sikerrel az igazán

emberi, a szellemi meg erkölcsi kultúra fenséges templomának felépítésén.

S. D. titkár.

## SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Mivel tudomásunkra jutott, hogy a „Testvériség” példányai minduntalan profán kezébe kerülnek, szükségesnek tartottuk a nyomdából kikerülő lappéldányokat sorszámmal ellátni. Ezuton kérjük a lapterjesztő ttv.: -et, hogy a kihelyezett Testvériségeket a vásárló, illetőleg előfizető tv.: nevének és a kiadott lappéldány számának feljegyzésével bocsássák forgalomba. Bár kizárólag kéziratnak szánt bizalmas lapról van szó, melyet megnyugvással és büszkeséggel tudunk bármilyen profán kézben, aggodalomra inkább az ad okot, hogy a szabadkőművesség elszánt ellenségei, akik legendák és koholt vádak alapján élnek ki a maguk gyűlölködéseit, nem tájékozatlanságuk elosztatása végett vesznek kezükbe lapunkat, hanem azért, hogy a cikkírók szignumaiból s a beszámolókból szereplő monogrammokból úgy nevezett „listát” szerkeszzenek maguknak a pp. tagjairól. Lapunk megszámozásánál nem a tt. titoktartásában kételkedünk, de fokozottabb óvakodásra akarunk inteni mindenkit. Különösen egyházi fiztválasztások idején. Szervezetünkben lévő róm. kath. lelkész testvéreinkre névze igen kelemetlen és súlyos következménnyel járna a tv.: -i titoktartás akaratlan és közvetett megszegésére. (a Szerkesztőség.)

## Testvéreink figyelmébe!

Bukarestbe utazó tt. figyelmét felhívjuk özv. dr. Róth-né nővérünk pensiójára, aki olcsó és jó ellátást biztosít a tt részére. Cim București III, Str. Al. Lahovary 33.

Elhelyezkedést keres váratlanul támasz nélkül maradt nővérünk, sokoldalú képzettséggel. Német és francia nyelvben perfect, kitűnően zongorázik. Anyahelyettesnek, nevelőnőnek elmenne jobb családhoz. Érdeklődő levelet „Özveggy” jellegével továbbít a szerkesztőség.